

Prof. Miikka Ruokanen:

Tuomasmessun SAARNA 12.1.2025

Historian ensimmäinen, kaikkien tuon ajan piispojen ekumeeninen konsiili pidettiin kesällä *anno Domini* 325 Nikeassa (90 km Istanbulista etelään).

Siinä laadittiin kirkon uskon tärkein selitys ja puolustus, *Nikean uskontunnustus*. Nikea täyttää tänä vuonna 1.700 vuotta.

Nikea – ainut todella universaali tunnustus

- Nikean tunnustus on ainut kaikkien kirkkojen aina ja kaikkialla hyväksymä tunnustus. Siksi se on **koko kristikunnan tärkein opillinen uskon ilmaus**.
- Nikean uskontunnustus perustuu hyvin varhaisiin kastetunnustuksiin erityisesti **Jerusalem, Palestiinan ja Syyrian** alueilla. Se ei siis ole mikään kreikkalaisen filosofian luomus, kuten saksalaiset teologit virheellisesti väittivät 130 vuotta sitten.
- Aina kastetoimituksessa tämän kaltainen tunnustus lausuttiin ääneen, kastettava tunnusti, mihin hän uskoi.

Tunnustusten kaksi ominaispiirrettä

- Jo Uuteen testamenttiin sisältyy kastetunnustuksia, joilla on kaksi ominaispiirrettä: **Ensinnäkin, ne ilmaisevat uskon Kolmiyhteiseen Jumalaan, kaiken Luojaan, Vapahtajaan Jeesukseen sekä kaikkialla vaikuttavaan Pyhään Henkeen**. Taustalla on Jeesuksen KASTEKÄSKY (Matt. 28:18-20).
- **Toiseksi, ne ovat Jeesuksen elämän kertomus**: Pyhä Henki saattaa Marian raskaaksi, tämä synnyttää Jumalan Pojan, jolla on samanaikaisesti Hengen antama jumalallinen luonto

ja Marian antama inhimillinen luonto. Näin **meidän ihmisytemme Jeesuksessa yhdistyy katoamattomaan jumalalliseen elämään.**

- Kirkkoisä Irenaeus toteaa noin v. 200: **“Hän tuli sellaiseksi kuin me olemme, jotta me tulisimme sellaisiksi kuin hän on.”**
- Siis millaisiksi: pyhiksi, Jumalan valtakuntaan kelpaaviksi, kuolemattomiksi, Jumalan rajattoman rakkauden välittäjiksi tähän maailmaan!

Kristillisen uskon ominaislaatu

*Maailman uskonnot tarjoavat viisaita ohjeita hyvään elämään.

*Opetetaan eettisiä ohjeita, oikeudenmukaisuutta, hyvää ihmisyyttä ja yhteiskuntaa jne.

*Tätä opettavat esim. Kongzi, Laozi, Mengzi, Xunzi, Siddharta Gautama, Muhammed jne.

*Kristinuskon sanoo: Perimmäinen todellisuus, kaiken alkuperä ja Luoja on Jumala, joka on **RAKKAUS**.

*Jumalan rakkaus ei ole mitä tahansa etiikkaa tai tunnelmointia. Se **ilmenee aivan erityisellä konkreettisella tavalla:**

*Jumala itse laskeutuu alas meidän lihaamme, ihmisytemme ja historiaamme, jotta hän voisi YHDISTÄÄ meidät hänen omaan jumalalliseen, ikuiseen, katoamattomaan, äärettömän onnelliseen elämäänsä!

*Miten tämä **YHTYMYYS** tapahtuu **KONKREETTISESTI?**

*Raamatun mukaan **KOLMELLA ERI TAVALLA:**

1. USKOSSA: Pyhä Henki luo meihin katumuksen, kääntymyksen ja luottamuksen Jeesukseen. “Kukaan ei voi

sanoa: 'Jeesus on Herra' muuten kuin Pyhän Hengen vaikutuksesta”, Paavali opettaa (1. Kor. 12:3).

2. KASTEESSA: “Vanha minämme on yhdessä Kristuksen kanssa ristiinnaulittu, jotta emme enää olisi synnin orjia. Meidät kasteessa annettiin kuolemaan, jotta alkaisimme elää uutta elämää Kristuksessa. Jos kerran olemme kuolleet Kristuksen kanssa, uskomme saavamme myös elää hänen kanssaan,” sanoo Paavali (Room. 6:4-8).

3. EUKARISTIASSA: Jeesus sanoo: “Sillä, joka syö minun lihani ja juo minun vereni, on ikuinen elämä. Joka syö minun lihani ja juo minun vereni, pysyy minussa, ja minä pysyn hänessä.” (Joh. 6:54,56)

Jumalan Pojan piti tulla ihmiseksi, jotta voimme SYÖDÄ ja JUODA hänet ja siten voimme elää ikuisesti! “Minulta saa elämän se, joka minua syö”, sanoo Jeesus (Joh. 6:57)

*Mikään muu uskonto EI opeta eikä lupaa mitään näin RADIKAALIA: Me saamme syödä Jumalan lihaa ja juoda Jumalan verta – hänen ELÄMÄÄNSÄ - ja siten elää ikuisesti!

Nikea – kristillisen Raamatun tulkinnan aito esiymmärrys: Sitoumus varhaiskirkon uskoon

- Nikean tunnustus on yhteenveto varhaiskirkon kastetunnustuksista, se on **kristillisen Raamatun tulkinnan avain.**
- Ei-kristillisiä tulkintatapoja on ollut aivan alusta alkaen ja on **yhä edelleen.**
- Mutta kristityt tietoisesti **valitsevat Raamatun tulkintansa lähtökohdaksi ja esiymmärrykseksi** kaikkien aikojen ja

paikkojen kristittyjen yhteisen uskon! Raamattu ei ole sekulaarien tutkijoiden vaan **uskonyhteisön** kirja.

Nikea vastaa kysymykseen:

Kuka on Jeesus Nasaretilainen?

Nikean tarkoituksena oli **torjua sellaiset harhat, jotka leikkasivat pois jotain Jeesuksen joko jumaluudesta tai ihmisyydestä.**

- Ne tekivät Jeesuksesta joko vain **täydellisen ihmisen mallin** tai **superolennon**, jolla ihmisen psyyken tilalla oli jumalallinen sielu.
- Näitä harhoja olivat ensinnäkin **areiolaisuus** (harhaa opettaneen egyptiläisen pappi Areioksen nimen mukaisesti): Jeesus on **luotu** täydellinen olento, **välittäjä** Jumalan ja ihmisen välillä. Hän on Jumalaa alempi mutta ihmistä ylempi.
- Taustalla on tuolloin vallinnut **uusplatonistien** filosofian malli. **Ihminen ei mitenkään voi SUORAAN olla yhteydessä täysin tuonpuoleisen Jumalan elämään.**
- Areiolaisuus oli kreikkaa puhuvassa kirkossa erittäin yleinen 300-luvulla, 50% kristityistä seurasi tätä harhaa.
- Toinen harha, **monofysitismi**, yksiluonto-oppi, korosti Jeesuksen jumaluutta hänen ihmisyytensä kustannuksella: Jeesuksella ei ole tavallisen ihmisen psyykeä, sielua, vaan sen tilalla on jumalallinen *Logos*.

Nikean vastaus harhoihin

- **Harhoja vastaan Nikean tunnustus opettaa: Jeesus Nasaretilainen on** (ks. Nikean teksti: Virsikirjan takakansi)

- -yksi Herra: Jumalan nimi *Kyrios (Adonai, Jahve, ehje asher ehje)*
- Jumala Jumalasta, tosi Jumala tosi Jumalasta, syntynyt, ei luotu
- -hänellä ei ole alkua, hän on ikuinen
- -hän on samaa olemusta Isän kanssa
- -*“Hänen välityksellään luotiin kaikki mitä on taivaissa ja maan päällä. Kaikki on luotu hänen kauttaan ja häntä varten”*, opettaa Paavali (Kol. 1:16) ja jatkaa:
- *“Meillä on vain yksi Jumala, Isä. Hänestä on kaikki, ja me olemme häntä varten. Meillä on vain yksi Herra, Jeesus Kristus, jonka kautta kaikki on luotu, niin myös meidät.”* (1. Kor. 8:6).

Homoousios

- Nikean tunnustuksen tärkein sana on ***homoousios***, Jeesus on *"samaa olemusta"* Isänsä kanssa eli hän on täysi Jumala, vaikka hän samanaikaisesti on täysi ihminen, samaa olemusta meidän kanssamme.
- **Tämä yksi ja sama henkilö on sekä Jumala että ihminen.**
- *“Jumalan Pojan pitää olla homoousios Isän kanssa, jotta hän voi liittää meidät Jumalan omaan elämään”*, opettaa Nikean tunnustuksen väkevin puolustaja Athanasius. Hän jatkaa:
- *“Jumalan piti tulla ihmiseksi, jotta me voimme tulla osallisiksi Jumalan omasta elämästä.”*
- **Tässä on kristinuskon suurin ja vaikeimmin käsitettävä salaisuus!**

- Varhaiset kristityt mieluummin **palvoivat ja ylistivät tätä ihmettä ja salaisuutta** kuin yrittivät pakottaa sen ihmispoloisen järjen luomaan selityskaavaan.
- **Ystävät, olkoon usko Jeesus Nasaretilaisen jumaluuteen kuinka HULLU oppi tahansa, me uskomme siihen, koska haluamme elää ikuisesti yhtymyksessä Jumalan omaan elämään! Tässä on meidän AINUT TOIVOMME!**

PYHÄ HENKI ON JUMALA

- 56 vuotta myöhemmin, 381, Konstantinopolin ekumeeninen konsiili täydensi Nikean tunnustusta ottamalla suoraan Jerusalemin kastetunnustuksesta Pyhää Henkeä koskevan osion:
- **-Myös Pyhä Henki on Kyrios**, Herra, joka “lähtee Isästä” ja jota yhdessä Isän ja Pojan kanssa Jumalana rukoillaan ja kunnioitetaan. Myös Henki on samaa olemusta Isän kanssa.
- Henki on **“eläväksi tekijä”**, jo luomisessa elämän antaja. Hän on myös uskon ja rakkauden synnyttäjä. Lopulta hän luo uuden elämän herättämällä meidät kuolleista.
- *“Jumala on lähettänyt sydämiimme Poikansa Pyhän Hengen, joka huutaa: ‘Abba! Isä!’”* sanoo Paavali (Gal. 4:6). **Pyhä Kolminaisuus asuu meissä!**

“Jotta Pyhä Henki voisi yhdistää meidät Jumalan omaan elämään, Pyhän Hengen tulee itse olla Jumala”, opettaa kirkkoisä Athanasius.

Nikean tunnustus antaa luovaa vapautta

Enemmistömaailman kristityt – 2/3 maailman kristityistä – elävät luovassa prosessissa, jossa he eivät halua enää kopioida kaikkea länsimaisista kirkoista tai yliopistoista.

- Esimerkikiksi kiinalaiset pitävät Nikean tunnustusta kristillisen ajattelun normina. Sen ohjauksessa Raamattua tulkiten he luovat kristinuskolle uusia ilmauksia. Niillä on liittymäkohtia Kiinan kulttuuriin (esim. *Tian-ren heyi*).
- Kristillisellä teologialla ja jumalanpalveluksella on Nikean trinitaarinen logiikka ja kielioppi.
- Kun tämä kielioppi on kunnossa, seuraa vapaus käyttää kristillistä ajattelua, kieltä, julistusta ja jumalanpalvelusta luovasti monin eri tavoin.
- Nikean tunnustus näyttää, **mistä kristityt ovat samaa mieltä.** Kirkon ykseyteen riittää yksimielisyys siitä, mitä on Jeesuksen Kristuksen evankeliumi. Tämä on uskomme tärkein sisältö ja kallein aarre. Näin opettivat myös reformaattorit 500 vuotta sitten.
- **Evankeliumin me luemme Raamatusta, Nikea antaa “kieliopin” kuinka lukea Raamattua kristillisesti! Tässä kaikessa vallitsee suuri vapaus!**

LOPUKSI: Meidän pelastuksemme on 300% varma!

- Ensimmäinen 100% pelastus: RISTIn uhri tuottaa sovituksen ja syntien anteeksiannon.
- Meidän syyllisyytemme ja rangaistuksemme isketään Kristukseen. Hänestä tulee **maksimaalinen syntinen, joka imee itseensä ihmisen väkivallan, valheellisuuden, ahneuden, saatanallisuuden, saastaisuuden.** Kun hänet teloitetaan, silloin tuhoetaan, annihiloidaan se syntipukki, johon on siirretty kaikki pahuus.
- Meidät, syylliset, julistetaan syyttömiksi, synnit anteeksi Jeesuksen nimessä ja veressä.

- **Toinen 100% pelastus:** Vapahtaja ei anna syntejämme anteeksi jostain etäältä, vaan hän **itse tulee intiimillä tavalla lähelle meitä:** hän tulee Pyhässä Hengessään **sisällemme asumaan meihin!** **Pyhässä Hengessä me yhdistymme hänen persoonaansa, elämäänsä, rakkauteensa, pyhyyteensä ja kuolemattomuuteensa.** Nämä ominaisuudet eivät tule osaksi luontoamme, vaan ne ovat lahjoja, Kristuksen ominaisuuksia, vieraita ominaisuuksia meissä.
- Uudessa testamentissa Johannes käyttää 67 kertaa ilmausta "Kristus **pysyy** meissä" tai "me pysymme Kristuksessa". Paavali puolestaan käyttää yli 160 kertaa ilmaisuja "**olla Kristuksessa**", "Kristus meissä", "Kristuksen Henki meissä", "Jumalan Henki meissä" jne. Muitakin ilmauksia löytyy UT:n kirjoista. – Näin vahva on YHTYMYS-kieli Uudessa testamentissa! (Vrt. edellä: **konkreettinen** yhtymys Kristukseen **uskossa, kasteessa ja eukaristiassa.**)
- **Kolmas 100% pelastus:** Jeesuksen ruumiillinen, historiallinen **ylösnousemus on hyvin perustettu konkreettinen ja varma toivo siitä, että vihollisista viimeinen, kuolema, on kukistettu!**
- Historian lopussa kaiken uudeksi luova **Jumalan Sana ja Pyhä Henki herättävät meidät, ikuiseen, katoamattomaan, autuaaseen elämään!**
- **Jo nyt** me elämme uutta ylösnousemuselämää, koska meissä asuva Kristuksen Henki **voimaannuttaa meidät rakastamaan ihmisiä ja Jumalan koko maailmaa ja luomakuntaa.** Kun Henki johtaa meitä ja täyttää meidät, meistä tulee yhä enemmän **Jeesuksen kaltaisia ihmisiä,** **“Jumalan kuvia”**, jollaisiksi meidät alunperin jo luotiin.
- **Vain Kristuksen Pyhä Henki tekee meistä sellaisia ihmisiä, joiksi Luojamme meidät tarkoitti!**

- **“Hän tuli sellaiseksi kuin me olemme, jotta me tulisimme sellaisiksi kuin hän on.”** (Irenaeus)
- **Amen. Rukous. Uskontunnustus:**

Nikean uskontunnustus (AD 325/381)

Me uskomme yhteen Jumalaan,
kaikkivaltiaaseen Isään,
taivaan ja maan,
kaiken näkyvän ja näkymättömän Luojaan.

Me uskomme yhteen Herraan Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan,
joka on syntynyt Isästä ennen aikojen alkua,
Jumala Jumalasta,
valo valosta,
tosi Jumala tosi Jumalasta,
syntynyt, ei luotu,
joka on samaa olemusta kuin Isä
ja jonka kautta kaikki on saanut syntynsä,
joka meidän pelastuksemme tähden astui alas taivaista,
tuli lihaksi Pyhästä Hengestä ja neitsyt Mariasta
ja syntyi ihmiseksi,
ristiinnaulittiin meidän puolestamme
Pontius Pilatuksen aikana,
kärsi kuoleman ja haudattiin,
nousi kuolleista kolmantena päivänä,
niin kuin on kirjoitettu,
astui ylös taivaisiin,
istuu Isän oikealla puolella
ja on kirkkaudessa tuleva takaisin
tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja jonka valtakunnalla ei ole loppua.

Me uskomme Pyhään Henkeen,
Herraan ja eläväksi tekijään,
joka lähtee Isästä ja Pojasta,
jota yhdessä Isän ja Pojan kanssa
kumarretaan ja kunnioitetaan
ja joka on puhunut profeettojen kautta.
Uskomme yhden, pyhän, yhteisen
ja apostolisen kirkon.
Tunnustamme yhden. kasteen
syntien anteeksiantamiseksi,
odotamme kuolleiden ylösnousemusta
ja tulevan maailman elämää.